

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl. Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult. Pentru monarhie: 1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl. Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci. Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr. a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr. Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21. Se prenumără și la poste și la librării. În București primește abonamente Ioan Bianu, profesor, București. Calea Victoriei nr. 135. Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază. Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Comisarul guvernial.

Foile maghiare ce ne sosesc azi aduc următoarea știre:

Știrea despre agitările antimaghiare ale Valahilor și mai ales „sub impresia celor petrecute la Oradea-mare, ministrul Hieronymi a numit un comisar guvernial ca să ancheteze în chipul cel mai sever cele petrecute. Comisar a fost numit Beöthy Andor, viceșpanul Bihorului.

De sigur, că nimic mai natural, într'un stat constituțional, decât ca după sălbătécii ca cele întemplate la Oradea, guvernul, care în fine ar trebui să fie nu numai al canaliei de stradă, ci al țerii întregi, să caute a se informa de cele petrecute printr'un om de încredere al său, și, în cazul acesta concret, să nu se mulțumească cu informațiile scoase dintr'o presă-scandal, care își uită rușinea până a preamări chiar pe un bețiv smintit.

Tot așa de natural ar fi, ca noi să salutăm pe ministrul, care nu uită de această mare datorință constituțională a sa.

Și totuși, nu putem decât să protestăm în contra modului cum guvernul vrea să treacă la ordinea zilei peste ne mai pomenitele sălbătécii și acte vandale, care trebuie să facă pe Europa întreagă să roșesească de rușine, că ele se petrec în mijlocul ei.

Protestăm întâiu de toate în contra infamiei de a se zice, chiar după ce Ungurii au năvălit și nimicit casele a 29 Români, că ancheta se impune în urma „agitățiunii antimaghiare a Valahilor!”

Cum? Când de ani de zile presa maghiară agită în chipul cel mai neonest în contra Românilor, când de un an de zile se țin șir persecuțiunile cele mai neomenoase în contra noastră, când numai câteva zile ne despart de sălbătécile dela Turda și Oradea, presa ungurească poate fi încă atât de fără pudoare, încât să scrie că noi agităm?

Ce nerușinați! Și apoi cine este trimis să facă lumină, să ancheteze?

Viceșpanul comitatului, omul ales în slujbă de cetățenii „patrioți” care au săvârșit mișelile, omul care de sigur are prieteni pe toți cei din municipiul

Orășii, unde a doua zi după sălbătécii nu s'au regretat deloc sălbătéciiile, ci dimpotrivă, toți consilierii municipali au ținut să și exprime în plină ședință satisfacția lor asupra chipului cum s'a dat expresie, prin „strigăte constituționale” și spargeri de casă, indignării generale contra conetățenilor valahi trădători de patrie.

Apoi își poate închipui un om care cunoaște moravurile politice și sociale ale Ungurilor, că acest viceșpan în ancheta ce va face-o, va îndrăzni să ese cu ceva în contra edililor orașului care au aprobat cele petrecute? O să-i dee lui mâna, să scoată vinovat de pildă pe inspectorul școlar, om de încredere al guvernului, care era în fruntea canaliei de stradă?

Dar' chiar când n'ar cunoaște, n'ar fi prieten cu cei care sânt vinovați, este presa ungurească ce face presiune asupra lui, așa că l'a luat la forfecare chiar înainte de a-și începe ancheta: toate foile ungurești publicând numirea lui Beöthy, scriu în același timp că „în Oradea-mare această numire a fost primită cu neîncredere”, deoarece-ce prea li-se pare Ungurilor moale acest comisar. Aduc, pentru a arăta lipsa de energie a lui cazul cu incidentul steagului arborat pe gimnasiul din Beiuș, când tot Beöthy fiind comisar guvernial, „s'a mulțumit numai cu atât, că din școală a fost eliminat elevul care a pus steagul și au fost destituiți mai mulți profesori...”

„Publicul” — urmează comunicatul publicat în toate foile maghiare — „nu poate să aștepte, după astfel de pilde, ca să i-se dee satisfacțiune cauzei maghiare.”

E lămurit deci, că foile maghiare așteaptă nu ca să fie găsiți criminalii, ci să i-se dee satisfacție cauzei maghiare.

Cu alte cuvinte: Români asvârșiți cu petri, casele lor demolate și tot satisfacție cauzei maghiare să i-se dee!

Așa cer foile șoviniste. Ar fi oare comisarul Beöthy omul care să privească în față și să înfrunte aceste cereri ale unei prese epileptice?

De sigur că nu! El va trebui să scoată vinovați tot pe hoții de păgubași, — pe Români!

Eată de ce protestăm cu toată energia contra unsi astfel de anchete, care n'are, nu poate avè scopul de a descoperi pe criminali, ci vrea să-i acopere.

Procesul de presă al „Tribunei”. Aseară s'a înmanat membrilor redacției „Tribunei” decisiul Curiei, prin care este respinsă apelația înaintată de dl Engen Brote contra punerii sub acuză pentru articolul „Repriviri istorice”. Respingerea este motivată cu aceea, că nu Curia, ci curtea cu jurați are să judece asupra conținutului articolului în criminat. Actele procesuale s'au transpus din nou tribunalului din Cluj, ca să statorească termenul de pertractare înaintea curții cu jurați.

Procesul Repliei. Tot ieri s'a înmanat și decisiul Curiei, prin care este respinsă apelația dlor Eugen Brote și Aurel Popovici în contra punerii sub acuză pentru tipărirea și răspândirea „Repliei”.

Moderati și ultraști. Și după conferența națională din luna trecută, foile maghiare au urmat a scrie despre o luptă ce s'ar fi dat între „ultraști” și „partidul moderat” condus de dl Al. Mocsonyi.

Spre lămurirea cestiunii dl Al. Mocsonyi publică în numărul din urmă al revistei „Romänische Jahrbücher” un lung articol, care se termină astfel:

„Ei bine, privitor la conferența noastră din urmă am avut un singur răspuns: consimțim cu rezoluțiunea, ca apărarea națională, la care sântem împinși, să o purtăm cu hotărâre și cu toate mijloacele legale ce le avem la dispoziție.

„Și, în legătură cu această solidaritate ce partidul național a documentat din nou, pentru a face să dispară unele iluziuni, cu care se mângâie contrarii, mai vreau să reflectez numai la aceea, că această solidaritate este singurul succes al luptei noastre lungi și grele și că ea este singura armă cu efect a noastră. În astfel de împrejurări este ciudată presupunerea să se aștepte dela noi, ca în mijlocul luptei chiar să aruncăm arma, poate numai pentru a face serviciu contrarilor, care contează la ruptura ce s'ar face între rindurile noastre. Cred deci, că nu mi-se putea face imputare mai nedreaptă, decât că hesitez și sânt dubios, după-cum a făcut-o aceasta una dintre cele mai cu trecere și răspândite foi maghiare. De altmintearea asta este lucru secundar. Principalul lucru este, că Ungaria nu poate să se fericească pe calea urmată până acum.

Revenirea la o cale mai bună este o condiție sine qua non pentru-ca lucrurile să se îndrepte, — aceasta e cea mai adună convingere a mea — pentru-că Unguria n'are dușman mai mare, decât duhul păcătos al șovinismului, de care actualmente este cuprinsă”. Sapere incipe, aude.

Străinătatea despre sălbătéciiile din Oradea-mare. Raportând despre cele întemplate la Oradea-mare, „Allgemeine Zeitung” din München face următoarea concluzie: „Ceea-ce este trist, e că revansa nu va lipsi din partea atacată. Dacă se va întempla acest cas, Maghiarii se vor afla în desavantagiu, căci ei au majoritatea numai în orașele mai mari din Ardeal și Ungaria răsăriteană, pe când mii și mii de moșii de ale nobililor se află în mijlocul țerănimii românești, care, precum se știe din istoria dela 1849, știe să devină sălbatic fără margini și barbar, fiind odată deșteptat din nedumerirea și amorteala sa obicinuită. Când Maghiarii atacă pe preoțiștea română, ei rănesc corpul poporului român acolo unde e locul cel mai simțitor. Este prin urmare în interesul guvernului și al oamenilor politici conducători ai națiunii maghiare a căuta să liniștească țerănimia română”.

Sălbătéciiile urmează.

Aradani, acești Jidovi unguriți de cea mai miserabilă specie, nu vor să se lase nici ei înderătați Oradaniilor. După-cum scriu foile de aseară maghiare, „patrioții încercați (în mișelii! Red. „Trib.”) din Arad” s'au adunat în cete mari pentru a discuta și „a lua poziție în contra atitudinii temerare a Valahilor”.

Eată ce scrie în privința aceasta „Pesti Hurlap”, organ guvernamental: „Mișcarea a început deja Sămbătă. Pe strade lumea s'a adunat în cete mari și mici, discutând cu interes cestiunile la ordinea zilei. Ținta a fost — ca și anul trecut — să deie expresie în public indignării generale ce simt față cu atitudinea conducătorilor valahi, afară de aceasta să sărbătorească pe Pituk Béla. Poliția însă, care a aflat îndată despre cele-ce se plănuesc, a împedecat scandalul”.

Va să zică Aradani, acest oraș fruntaș unguresc, pun țeara la cale pe stradă, — indignării lor voiau să i deie expresie tot spărgând case, ca niște tâlhari, tot atacând persoana Românilor, ca niște ucigași și — pe deasupra — să sărbătorească pe un bețiv ordinar,

pe Pituk Béla, despre care Rezey Silvius afirmă că a eșit tot nebun din balamuc.

N'avem ce zice: sânt „cetățeni distinși” Jidanii unguriți și Ungurii jidoviți din Arad!

Ca să se vadă însă cum poliția ungurească protejează pe tâlhari și ucigași, reproducem următoarele, tot din guvernamentală sus amintită.

Eată ce mai scrie: „Aglomerarea de popor Duminecă s'a repetat. Valahii, sub conducerea lui George Bogdan și Nuțu Micula, înarmați cu băte și cuțite, stăteau gata să atace pe piața Andrássy. În contra celor două firme binecunoscute din această pricină și mai ales pentru-că în suburbiul Perniava agită într'una în contra Ugurilor, înebunind valahimea ușor dispusă spre răutăți, s'a făcut arătare la căpitanul poliției Sarlott. De altfel nu prea se crede că mișcarea se înceteze”.

Atâta ticăloșie în câteva rinduri numai canalia presei maghiare poate îngrămădi.

Cum? Ungurii se adună pentru „a-și da expresie indignării lor”, năvălind peste Români, ca și niște sălbateci, și totuși Români stau gata să atace?

Cum? când Români nu se gândesc decât să se apere, cum trebuie să facă ori-ce Român și totuși contra lor se face arătare la poliție?

Cum? când Ungurii dovedesc cu virf și îndesat că sânt niște sălbateci, niște fiare turbate, și totuși „valahimea este ușor dispusă spre răutăți?”

Cum? când scrieți că „de altfel nu prea se crede că mișcarea (tălhărească) să înceteze, ați vrè, lașilor, ca Români să vă aștepte cu mâinile în sin până le veți sparge capul? Apoi așa gând păcătos numai niște poltroni ca voi pot avè în glava lor seacă!”

Atacul al doilea al vandaliilor dela Oradea-mare.

Oradea-mare, în 2/14 August 1893. Sălbătécimea masei miserabile era să erupă și în seara a doua, în 29 Iulie (10 August) a. c., dar' miliția, căreia l'a fost predat căpitanul poliției rolul de a sustine or-

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Bătălia cea din urmă înaintea Sibiului.

Era tocmai în 7 August st. n. dimineața din anul acesta. Plecai cu trenul la Ocna. Nu se puse trenul bine în mișcare și ear' stete pe loc Ajunsesem în Gyárváros. Așa a botezat guvernul unguresc suburbiul „Poarta Oanei”. Nomen poate-că are să fie omen. Și bine ar fi „Poarta-Oanei”, adică suburbiul, să fie un teritor acoperit de fabrici. Să merite numele de „cetate de fabrici”.

Până să se sue în tren pasagerii din „cetate de fabrici”, ce era mai natural decât a-mi îndrepta privirea spre șesul întins, care spre Mează-Noapte-Răsărit se termină cu „vilele Sibiului”.

Sânt multe vile la poalele dealului pe care vilele se ridică până în culme. Și răsar continuu alte vile mai mari și mai frumoase. Aci își petrec cetățenii proprietari zile frumoase. Mai ales în Dumineci și sèrbători. Domnii „musicanți” nu înzadar se ostenesc pedestri până acolo. Pe lungă cei-ce își petrec, căștișig și ei câte un fiorinaș doi și ceva umezeală pentru gutlegiu.

Precum ved cetitorii, ideile se desvoaltă una dintr'alta. Însă încât mă privește, nu ca la scriitorii de romane. N'am să povestesc vre-o afacere cu amoruri. Din contră. Privirea asupra șesului, vederea vilelor, aducerea aminte de oarele de petrecere ce au loc în acele vile, mi-au revocat în memorie contras-

tul, musica cea înfricoșată de tunuri și puști și de alte arme, jocul cel săngeros, care s'a repetat în 1849 de patru-ori în același șes.

Răscugetând mai departe, îmi adusei aminte, că sânt tocmai patruzeci-și-patru de ani, de când în șesul Sibiului a avut loc cea din urmă bătălie înaintea Sibiului. Sè serbez dar', mă cugetai, ziua aceasta memorabilă. Însă cum?

După oare-care frământare a creierilor în dreapta și în stânga, am ajuns la deciziunea să fac amintire de dinsă în coloanele „Tribunei”. Amintirea simplă și încă poate fi pentru mulți, cel puțin interesantă. Se jă ocaziune cetitorilor a mai vedè și din amintirea aceasta, cum trece de tragic gloria lumii mai ales când e stoarsă cu deasila și nemeritată.

Trenul plecase. Pot zice fără știrea mea. Însă când observai că mă apropii de alt câmp de bătălie, tot așa de interesant, hotărârea mea era luată. Mè hotărâi, cum më întore acasă, să mă ocup în vre-o câteva trăsături de condeiu cu bătălia cea din urmă înaintea Sibiului.

II.

Evenimentul din 7 August n 1849 a avut preluđuul seu. Cu o zi înainte, adică în 6 August 1849 era zi de Duminecă. Zi de vară frumoasă. Cerul senin ca oul. Căldura ca în puterea verii.

Ca din senin se alarmează garnisoana. Era compusă din puțină infanterie și mai puțină cavalerie și artilerie rusească. Garnisoana surprinsă si ea ese să întimpine pe generalul

insurgenților Bem, care venia asupra Sibiului cu toată puterea lui.

Punct la 12 oare din zi se auzi cel dintăiu tunet. Era pușcătură de tun. După cel dintăiu tunet urmează altele mai multe. Și așa s'a încins un foc teribi de se cutremura pământul.

Se amestecară mai târzii salvele plutoncelor și prăiturile trăgătorilor.

Rușii se luptau voiocește, cu toate-că se lupta o garnisoană cu un corp de armată. Dela un timp însă focul a început a slăbi. Ear' în cetate s'a răspândit parola că Rușii părăsesc câmpul de luptă, cine poate să fugă.

După o luptă de patru oare, poate și mai bine, Rușii erau în completă retragere. Confusiunea și consternațiunea din cetate și-o poate închipui ori-și-cine...

Rușii s'au retras până dincolo de Tălmăciu. Mai departe nu s'au retras, pentru-că așa primiseră ordin în Veștem prin o stafetă, care venise dela Mediaș, condusă de un Român, peste văi și dealuri, linia cea mai scurtă. Ear' Ungurii nu au fost în stare a-i împinge pe Ruși mai departe. Ungurii adevă se purtau cu gândul să închidă vama Turnului-roșu. Și după aceea să prindă pe generalul Lüders cu toată armata lui rusească.

Un corp mic de observațiune rămăsese din partea Ungurilor la Tălmăciu. Grosul trupeii însă a înoptat pe stradele Sibiului.

III.

Generalul Bem, căru li eșise vestea poate mai mult decât merita, de astă-dată a făcut rea socoteală. Cu generalul rusec Lüders nu s'a mai putut juca, cum s'a jucat în Martie

din același an cu generalul austriac baron Puchner.

Pe acesta adevă Bem îl lasase să se ducă calea mănzului prin Transilvania încolo spre Osorheiu. Ear' el, Bem, știind că Sibiul e deșertat de putere armată, s'a grăbit a veni de-adreptul asupra-i, cu toată puterea armată, de care dispunea. Și cu toate acestea șese oare a fost ținut în loc de vre-o câțiva Ruși, recruți austriaci și „holbi” dela regimentul I. român de margine. Și cine știe cum se termina lupta, dacă artileriei ungurești nu i succedea să aprindă case și șuri în dosul apărătorilor Sibiului. Se zice că baronul Puchner, după-ce a vèzut, că a perdut urma armatei lui Bem, s'a întors și el spre Sibiu. Din Șeica-mare însă, aflând că Ungurii sânt în Sibiul să fi zis: „Also, machen vier halb links und ziehen nach Kronstadt”.

Lüders, generalul rusec n'a făcut ca baronul Puchner. Îndată-ce a observat după bătălia dela Șighișoara, că a perdut urma lui Bem, în marșuri accelerate s'a întors spre Sibiu.

Când generalul Bem, Duminecă în 6 August st. n. bătea în porțile Sibiului, armata rusească era în urma lui la Mediaș. N'apucase Ungurii să intre bine în Sibiu și Rușii în ruptul capului alergau spre Sibiu.

Luni dimineața, în 7 August, s'au și însinuat Rușii înaintea Sibiului. Este interesant ceea-ce mi-s'a spus din partea unor Români, care petreceau cu vitele la pășune în noaptea de Duminecă spre Luni, adică în noaptea dela 6—7 August '849.

Va fi fost pe la trei oare după miezul nopții, când noi cum stam culcați pe pământ

simțim tropot de cai. Cu cât ascultam mai mult, cu atât se auzia mai bine. Ne-am sculat și ne-am adunat vitele ca să le avem dinaintea ochilor. Într'aceea se ved șiruri lungi negre.

După-cum s'a vèzut mai târzii, erau călăreți rusești. Ei se abătuseră din drumul țerii la dreapta și se scoboriseră din hotarul Șurei-mari într'o groapă spre hotarul Oenei. După-ce au ajuns în groapă s'au dat jos de pe cai, și-au pus caii în rinduri, ear' ei își petreceau unii cu alții în povești, în rîs, ear' unii se jucau trântindu-se împrumutat.

Abia se așezaseră acestia de cătră Ocna, când se ved alte șiruri lungi, care acum se cunoșteau bine ce sânt. Erau și acestia călăreți rusești. S'au abătut și ei din drumul țerii, însă nu la dreapta, ci la stânga.

După-cum ni-s'a părut spre Hamba, unde de bună-seamă și acestia au făcut ca cei dintăiu.

Acum s'a întrerupt un timp sosirea trupelor rusești și era ziua albă când a început a veni al treilea rind de soldați rusești cu tunuri și cu toate ce le trebuie lor. Acesti din urmă au ținut drumul țerii până aproape de Șura-mare, deasupra șesului Sibiului.

Oprindu-se acolo s'au auzit trei tunete și apoi liniște mare.

Până aci cele povestite de cei cu vitele la pășune.

Așa cam pe la 6 oare dimineața au venit Ungurii din Sibiu și s'a început bătălia cu tunuri de o parte și de alta.

Rușii îndată-ce s'a deschis focul au și început a se retrage. Ungurii încurajați de

dinea, a intervenit într-o formă, care numai onoare îi poate face.

Joi seara, piața, unde e și reședința, era plină de demonstrații. Erau acolo cel puțin 10.000 de inși, care din nou au avut mârșava intențiune de a continua cele începute încă Mercuri seara. Poliția era de față, dar se simțea neputințioasă în fața aceluiași tumult. La 8 oare seara, era un escadron de husari. Tumultuanții văzând miliția au început a urla în gura mare „*abzug!*” „*ti is magyarok vaggatok!*” (și voi sunteți Unguri), dar căpitanul Baselli, care era comandantul, a postat-o în fața palatului episcopesc. Într-aceasta un sălbatic, un gunciu, un vandal până acum necunoscut a pusecat de 2 ori, la ce s'a comandat „*Schritt!*” „*marsch!*”, dar caii spăriați au început a fugi. Husarii într'un mod bine meritat de cătră vandali, în 2-3 minute au curățit piața, rânindu-se o mulțime din cei de acolo. Era o scenă înfricoșătoare, dar nu era alta de făcut. Conducătorii bașibozucilor văzând energia armatei, și-au lungit nasul înjurând miliția, înjurând acea purtare deamă de militari.

Vandalismul a pretins, ca să fie sigilat cu sânge acceptă, pe care astăzi o condamnă și ei. Sânge au pretins, acela a și curs. În seara a doua deci nu s'a întemplat nimic, căci atunci miliția era încredințată cu susținerea ordinii. În 11 August n., adică Vineri, văzând căpitanul că siguranța publică e cu totul sdruncinată, a treia zi după scripătură, a dat ordin, ca seara să nu umble nimenia dela 8 oare încolo ș. c. l. Astfel s'au liniștit spiritele de frica baionetelor și pot-coava cailor.

Miliția de altfel e gata, și își împlinește cu cea mai mare punctualitate și strictetă chemarea, susținerea ordinii.

Contra miliției au început a cărți foile jidano-maghiare, și voese a o' acusa pentru săngerările întemplate.

Pe lângă acestea am să vă raportez, că — după-cum se aude — toți inițiatorii (despre aceasta vom mai raporta) vandalismului se vor da în judecată ex offio. Sântem curiosi însă de rezultat!

Deocamdată atăta despre sălbăticia și vandalismul săvârșit cu atăta entuziasm la Oradea-mare.

Oradeanul.

Adresă de aderență

cătră

Preasf. Sa episcopul oradan Mihail Pavel.

Ni-se cere publicarea următoareii adrese:

Excelentissime și Rev. Dle Episcop!
Preagrațioase Părinte!

Causa izbucnirii vandalismului oradan sânt multele jertfe aduse de Excelența Ta pe altarul bisericii și al neamului nostru românesc!

Umilit subscrisul aș fi putut profeti vandalismul acesta demult.

Da.

Cel-ce vrea să ne strivească, nu poate vedea cu ochi buni atâtea creațiuni ce uimesc lumea, al căror minunat operator în mod neimitabil ești înalt Preasfințita Ta!

Excelența Ta prin nobile fapte ai devenit nemuritor, și acum cătră marele nume cel porți, ura vrășmașului numai a adăuga poate!

retragerea Rușilor s'au pus bărbătește să-și urmărească. Și i-au urmărit până când Rușii au voit să se urmărească.

Dar' când Ungurii au ajuns să stee între călăreții de cătră Ocna și Hamba, atunci Rușii au stat pe loc și au început luptă serioasă cu Ungurii.

Ca fulgerul alergau ordonanții la călăreții de cătră Ocna și Hamba. Și ca până bați în palmi și unii și alții au fost sus pe cai și au pornit de amândouă părțile spre coastele (flancurile) Ungurilor.

Armata lui Bem era acum încețată de trei laturi. Perdeau Ungurii tunurile dintr'odată cu zecile și luptătorii Unguri își peruseră rostul. Nu mai era comandă la ei, nu mai era ordine. Alergau care încet, nu mai să-și scape vieța. Era un ghem de oameni, care se mișcau măcelărind și măcelăriți fiind.

Nu trupă, nu batalioane, nu companii, nu escadroane întregi au scăpat din acea luptă. De tunuri și de care cu munițiuni nici vorbă să mai scape. Rușii părea că mină o turmă înaintea lor. Șesul Sibiului era plin de soldați unguerești, care fugiau fără să știe încet fug. Unii spre cetatea Sibiului, alții spre Turnișor și Cristian. Cavaleria rusească, după-ce trecură Ungurii dincolo de Turnișor, și alunga de pe câmp în drum, ear' la distanță, tunurile rusești aruncau proiectilele în cei grămădiți în drum. Așa au fost urmăriți Ungurii până în Cristian, unde ajungând s'au risipit prin vii și păduri, mergând fiecare încet il ducea ochii.

Zăpăceala fu așa de mare în ziua aceea, încât însuși generalul Bem nu mai știa ce

Numele Excelenței Tale nu prin un miserabil potop de ferești, dar' nici prin un potop de al lui Noe nu se poate întuneca!

Ești un soare pe Orizontul patriei, care acum numai rîde poți de norii mesteșugiți umflați ai piticilor, care tună și fulgeră, dar' a Te strica nimic, nimic nu mai pot!

Potrivit zice moș Ezop cătră vrășmașul prostolan: „*nosco te mi aselle!*”

Sau cu colportarea onorabilelor nume ale celor mai accesibili bărbați în politica militantă, reverendisimii domni Lauran și Rezey, nu ni-se dă oare de știre, că și preonorati, această, față cu dignitatea episcopescă, ca Români să-și pună pofta în cuiu?!

„*Maiora canamus!*” Drohobeczky et comp. sbiare piticii! Groaznic sbieret, dar' norocire! sbieretel e de măgar.

Pituk și canalii de stradă, aceste miserabile arme, dau ele dovezi eclatante despre imbecilițea vrășmașului, care a ne înfrica nu, dar' ce e drept, a ne supăra poate.

Dar' nu Vă supărați, Excelență! „*Turpe est viro forti genere!*”

Bărbatul în fapte nemuritor, trebuie să fie și în tribulațiuni mare, „*si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae!*”

Zilele acestea de tribulațiune ai devenit și mai minunat și mai admirat! Să Te fină bunul Dumnezeu în mijlocul nostru sănătoș și voios mulți fericiți ani!!!

Pe lângă sărutarea mânilor am rămas al Excelentissimei Domniei Voastre episcopesci Sănislău, 13 August 1893.

Pururea devotat fiu:

Gavriil Lazar de Purcareți,
paroch în Sănislău și protopopul districtului Carei cu ai sei.

Spicuri din foile maghiare

Mișelia a ajuns în ochii Ungurilor un lucru ce trebuie răsplătit.

Astfel cetim acum în foile șoviniste, că s'a început o colectă pentru Pituk Béla, marele patriot, care „fiindcă iubește patria și pe Unguri, a ajuns să fie persecutat de Valahi”.

De asemeni cetim că Ungurii comandă cu mile de exemplare din pamfletul care i'a înălțat — adică i'a scos din minți!

Tot foile maghiare scriu, că cetățenii oradani prepară o retragere cu torți și musică în onoarea lui Pituk Béla, care de altfel primește scrisori dela o mulțime de Unguri. Toți îl încurajază și-l salută ca pe un „distins patriot”.

Eată-l pe Moldován Gergely că are un concurrent serios!

Luând notă despre raportul publicat în „*Tribuna*” cu privire la sălbăticiile din Oradea-mare, „*Magyar Hirlap*” dela 15 August speră că cei arătați ca criminali, vor desminți scrisese „*Tribunei*”, și „astfel se va dovedi, că și aceste calumnii, ca multe altele, sânt luate din vîzduh!”

Ei, comedie! Se vor fi coborît ângerii din cer să spargă ferestrele Românilor din Oradea. Nu Ungurii le-au spart. „*Tribuna*” calumniază!...

Cine mai crede aceste povești!?

face. Ajuns în cetate se aruncă în trăsură, în care voi să scape (avînd și un adjutant lângă sine) spre Turnișor și așa mai departe. Însă în strada Turnului era să se întâlnească cu Rușii, care intrau pe poarta Turnului. Atăta prezență a avut totuși, încât fiind în dreptul fabricii de stearin, s'a dat iute jos din trăsură și pe canalul care curge între fabrică și casele pielerului Moferdt a scăpat afară la câmp, unde întâlnindu-se cu vre-o doisprezece husari rătăciți a luat direcțiunea spre Poplaca.

Așa s'a sfîrșit tîrziu după ameză tragedia din 7 August n. 1849 și cu ea și războiul civil în Transilvania.

IV.

Seara întorcîndu-mă dela Ocna, până la Sibiul din întemplant am venit în societatea unui Maghiar tîner. Acesta după două-trei cuvinte a abătut conversațiunea la cestiuni politice. Se mira mult de îndrăzneala Românilor și atribuia în mare parte cetezanta românească lipsei de cunoștința superiorității cavaleresti a Maghiarilor. Ca argument a adus timpul cel scurt în care Maghiarii au știut curăți Ungaria de Austriaci și de Ruși în anii 1848 și 1849.

După-ce l'am ascultat până a spus tot ce a știut, l'am întrebat, de ce la 1849 n'au și știut Maghiarii Ungaria ocupată de dînsii? — „N'au avut noroc”. — Noroc au avut, dar' nu l'au știut folos. L'au considerat de vitejie și înțelepciune politică maghiară”.

Pituk Béla.

Un vîr primar al acestui nenorocit ne trimite spre publicare următoarele:

Tășnad, 11 August 1893.

M'a cuprins o indignațiune nespūsă, cînd articolii malițioși, referitori la infama scriere volantă și apelațiune obraznică a preotului nemernic Adalbert Pituk apăruți în foaia unguerească „*Budapesti Hirlap*”.

Acest preot, care în toată a lui vieată n'a avut înaintea ochilor decît interesul mârșav, și care s'a celibat din miseril scop de a ajunge oare-cînd la niște demnități înalte bisericesti, vîzînd că vieța lui imorală și lipșită de activitate salutară pentru biserică și neam, nu e considerată ca merit, ci ca un mare demerit de cătră episcopul diecesan, în cunoștința cauzei sale nedrepte, a căutat for de apelațiune bisericescă nu la consistoriul nostru metropolitan, ci la ministerul de justiție, cugătînd că prin aceasta o să se recomande grație dui ministru și așa o să-și ajungă scopul seu detestabil.

Un lucru acesta care pune în ferbere și groază indignațiune pe fiecare om de omenie. Dar' cum să nu, cînd vede omul cu un preot, al cărui punct de mîncare trebuie să-i fie conștiința, se pune și mințește, ba calumniază cu scopul de a se ridica prin defăimarea altora, și în cazul acesta prin defăimarea bunului seu superior, față cu care un preot trebuie să se poarte cu obedință.

Nimêri însă nu poate să cauzeze dureri mai mari nemernicia și egoismul ticălos al dui Pituk Béla, ca și mie subscrisului, care din nefericire sînt vîr primar cu dînsul!

O soarte nemiloasă și groaznică de a vedea pe vîrul meu lăudat de cătră Unguri, alături cu Moldován Gergely, trădătorul dulce al iubului meu popor românesc! O suferință fără margini de a privi cum vîrul meu se înrolează între vrășmașii neamului, care are nefericirea de a-l numi și pe dînsul un fiu al seu, dar' fiu rîu și nerecunoscător!

N'a făcut un pas mai greșit bunul meu părinte decedat, ca-și-cînd a spusat crescîndu-te pe D-Ta, dlê Pituk, dar' nici părintele episcop Pavel, ca atunci cînd a prădat fundațiunile diecesane pentru creșterea unui cleric, care ca preot se folosește de armele cele mai josnice contra binefăcătorului și superiorului fără păreche nobil.

Spune-mi, domnule Pituk, că părintele episcop oare pentru aceea te-a trimis la Galisia ca să calumniezi, s'au doar' pentru aceea ca să vestești adevărurile înălțătoare de suflet ale bisericii catolice? Pentru aceea ca să maghiarizezi sau doar' pentru aceea ca să predici evangelia dreptății?

Fie-ți rușine a Te lăuda cu aceea că maghiarizezi România, preot Român fiind, fie-ți rușine a calumnia pe episcopul D-Tale, zicînd că maghiarizarea a fost cauza pentru care Te-a destituit. Da! ai fi meritat ca din această cauză să Te suspendeze încă înainte de aceasta cu 15-16 ani, dar' eu după informațiunile ce mi-le-am căștigat despre nefericita persoană a D-Tale prin comitatul Aradului, cred că prin astfel de minciuni vrei a te insinua în grația ministrului de justiție. Alte cauze mult mai îngreunătoare au putut să aibe generosul episcop al Orăzii-mari cînd te-a pensionat pe D-Ta. De bună-seamă a ajuns și în urechile bunului episcop unele lucruri care au interzis a suferi un nefericit ca D-Ta în parochia aceea.

Fie-ți rușine, domnule Pituk, a calumnia într'un mod așa de infam un prelat bisericesc și superior al D-Tale. Fie-ți rușine a Te lăuda cu activitatea, și păcătoasă pe terenul maghiarizării, dar' mai presus de toate și-ți fie rușine de aceea că Te provoci la premiile acordate de cătră comitatul Aradului, la laudele inspectorului școlar din comitatul Aradului și la activitatea D-Tale „patriotică”, care zici că ai dezvoltat-o din iubirea-ți față cu limba unguerească. Sau nu-i așa? Pare-mi-se că cu acestea Te lauzi domnului ministru în apelațiune ce ai făcut-o în contra Excelenței Sale Mihail Pavel.

Dar' lasă numai că noi Români știm cu toții ce înseamnă a fi premiat de cătră niște factori ca-și-care Te-au premiat pe D-Ta precum știm și aceea ce înseamnă a fi patriot de categoria Domniei-Tale și a lui Moldován Gergely.

Astfel de „patrioți” pot să fie spre placul domnului ministru, dar' nu spre al nostru al Românilor. Apoi poți să dobîndești grația ministrului și să-l duci în rătăcire lăudându-Te că Te-ai ostenit în interesul maghiarizării și cu aceea că ți-ai luminat credințioșii despre aceea că ori-care om să fie Ungur pe pămîntul sacru al patriei, pe lângă toată naționalitatea și religiunea sa, dar' să știi, că noi Români ne întoarcem cu dispreț de niște creaturi ca și acelea, care umblă după grații în un mod atât de infam.

Apoi ce cugeti D-Ta în malițioasă-ți năivitate, poate să creadă cineva că una și aceeași persoană poate fi Român și Ungur deo-

dată. Absurditate care numai un nebul și alienat poate să ți-o creadă, dar' un om cu judecată curată nu!

De altcum pe la finea lunii trecute umblînd prin comitatul Aradului am auzit că însuși Dumneata, autorul faimoasei scrieri volante, ai nebulit, care nebulie și însuși poporul credincios din parochia care o ai avut o consideră ca o pedeapsă dumnezească pentru vieța Domniei Tale petrecută în fără-delegi.

Auzind lucruri de acestea despre un preot, m'am lipsit de năcazul și suferința ce le-aș fi avut cercetînd un nefericit ca D-Ta, m'am refîntor în Sălagiu fără de a-ți vedea cinstita față și prin urmăre fără de a ști că într'a-devăr ești nebul sau că nu mai ai acces de nebulie sau că ești un om cu minte curată, dar' nemernic și fărădelege care nu se sfiește nici de mijloacele cele mai infernale pentru ajungerea scopului seu nebul.

Dacă ești nebul totalmente, ce eu nu cred, atunci n'am cu cine sta de vorbă. Dacă ești un ticălos care înadins te-ai înrolat în tabăra vînzătorilor de neam, atunci asemeni, n'am cu cine sta de vorbă pentru-că după capodolul lui Moldován Gergely față cu tînerimea universitară din România vei zice și d-ta că sînt un pătimaș ultraist, care merită disprețul tuturor patrioților de categoria Moldován, Pituk et comp.

În acest cas m'e bucur, deși sînt foarte năcăjit, că la timp, ți-ai dat arama pe față și ți-ai arătat maliția ce ferbe în inima ți stricată, pentru-ca noi Români să ne știm feri și să băgăm seamă că avem de lucru cu un nou vînzător de neam.

Dar' dacă sus menționata scrisoare volantă și interpelată ai scris-o, precum eu cred, într'un acces de nebulie, te rog frățește, ca atunci cînd vei dispune de mîntea d-tale curată și ageră care ți-o dăruit-o D-zeu, să te rectifici înaintea episcopului d-tale bun și nobil, dar' mai presus de toate să te rectifici înaintea opiniunii publice a națiunii române pe care ai vătămât-o așa de adînc.

Însă dacă nefăcînd acestea vei continua cu ticăloșile de până acum, nu meriți considerațiune nici unui om de cînst, pentru-că ai vătămăat națiunea care a avut nefericirea de a te numera între ai sei, ai vătămăat pe binefăcătorul tîu episcopul diecesan și ne-ai vătămăat pe noi neamurile, între care pe mine, care sînt cea mai nefericită persoană avînd un vîr preot îngreunat de niște păcate strigătoare la cer și detestat de o națiune întregă.

Și acum după-ce ți-am adus la cunoștință părerea ce o am față cu faptele ce le-ai săvîrșit, m'adu în poziția plăcută de a termina această corespondență neplăcută declarîndu-ți, că dacă vei mai continua cu lucruri de acestea n'am să te învednescă a m'e mai ocupa cu un nefericit cum ești d-ta, ci am să m'e rog bunului și înduratului D-zeu să te rească națiunea de vînzători.

Ioan Vancea,

cleric român gr.-cat. în diecesa Gherlei.

CRONICĂ

Casatoria civilă. Introdueerea căsătoriei civile pare a deveni totuși lucru serios. După-cum cetim în foile maghiare, ministrul-president Wekerle a plecat la 13 c. la Ischl și această călătorie se aduce în legătură cu această cestiune. Positiv însă nu se știe nimic în această privință. În ziua următoare ministrul-president a fost primit în audiență mai lungă de cătră M. Sa.

Dela academia militară din Wiener-Neustadt. În anul acesta vor fi avansați la gradul de sublocotenent 146 de absolvenți ai academiei militare din Wiener-Neustadt. Între acestia se află și Archiducele Petru Salvador precum și principele Jayme, fiul lui Don Carlos. Avansamentul se va face, ca de obicei, la 18 August, ziua nașterii M. Sale.

Adunarea despărțimentului Albe-Iulia (XII) al „Asociațiunii transilvane”. Despre decursul acestei adunări ni-se scrie din Alba-Iulia cu data de 1/13 August următoarele: Adunarea despărțimentului XII. al „Asociațiunii transilvane” ce s'a ținut azi aici a fost măreață. A fost cercetată de inteligență multă, meseriași și de multă lume de popor din loc și jur. Dorul de asociare și setea de știință — grație zelului unor bărbați învîpăiați pentru înaintarea neamului românesc — se vede, — spre cea mai mare noastră mîngăiere, a străbătut până la masele poporului. Dl N. Ivan, adm. protopopesc prin o vorbire acomodată țelului deschide adunarea. Se încassează dela membrii cei vechi și noi taxe anuale în total 117 fl. 20 cr. Se constituie comitetul executiv. Președinte se alege dl Simeon Micu, protopop gr.-cat. Alegerea locului pentru viitoarea adunare se lasă la direcțiunea comitetului despărțimentului. După-ce președintele în vorbirea sa de închidere dorește acestui despărțiment un spor rodnic și bogat ce se poate realiza în lucrare sinceră și desinteresată, urmărit de idea unei strîmne buae înțelegeri și a unei nobile îndemnări ce are să înfrunească în viitor frate cu frate. Dl Nicolau Ivan dă cetire disertațiunii sale „despre înfruntarea școalei la poporul românesc”, care fiind bine întocmită a fost ascultată cu mult interes. În mijlocul

unor lungi aplause adunarea s'a închis. După adunarea a urmat banchet. Aici s'a început sirurile de toast. S'a toastat pentru adunarea de astăzi, pentru „Asociațiunea transilvană”. Pentru partidul național și bărbații românismului. Pentru apostolul și martirul nostru național Dr. V. Lucaci și pentru alții. Între toate s'a cîntat cu sfîntă înfocare „Des-toaptă-te Române” și alte cîntări naționale. În sfîrșit în mijlocul unui entuziasm indescriptibil s'a depărțat fiecare cu sufletul mîngăiat și rîcorit, și cu dorul de-a se revede cât de des la astfel de ocasiuni. Dece cerul ca dușmănia, pisma și rîntătea să peară dintre noi, și locul acestor să-l ocupe căldura, dragostea de frate, și focul viu al iubirii de lege, limbă și națiune. Atunci vom sta în fața vrășmașului nebiruți.

Hymen. Din Medișa, comitatul Sătmar, ni-se anunță cununia dui Nicolau Bota, teolog absolvent din diecesa Orăzii-mari cu domnișoara Lucreția Brancovan și a dui Arcadiu Crêsnic, teolog absolvent din aceeași diecesă cu d-șoara Silvia Brancovan, care se vor celebra la 23 August n. în biserica din Medișa.

Apucături șoviniste. Ni-se scrie din Făgăraș: Onorată Redacțiune! Vă rog să dați publicității următoarele rînduri, care vor fi, după părerea mea, de interes pentru tot publicul românesc. În 1 l. c. am trimis pentru soția mea institutul „Victoria” în Arad 20 fl. cu asemnat postal, pe care a fost întreg textul scris românește. În 10 c. am primit asemnatul înapoi. Pe asemnat a fost lipit un petic de hîrtie cu următoarea observare dela oficiul postal din Arad: „*Român nyelvben kıldított utabányt nem lehet kesselni.*” Ca să ne se întăriez rata, care trebuia să o trimit institutul „Victoria”, am fost necesitat să fac alt asemnat și să plătesc portul din nou. Am întrebat la cei competenți, că există vre-o dispozițiune în ce privește limba textului pe epistole etc. și mi-s'a spus, că pentru corespondențe private nu există și se poate scrie adresa în toate limbile patriei. Așadar și aici avem a face cu o apucătură șovinistă. Făgăraș, 15 August 1893. Cu toată stima. Mateiu Bărsan, căpitan în retragere.

Alegere de medic. La 4 Septembrie st. n. a. c. se va face alegerea de medic comunal în Uzdio, comună curat românească lângă Panciova cu 6000 locuitori. Cu acest post e înveștat un salariu anual de 600 fl., cuartir și lemne. Petițiunile se se adreseze preturii din Antalfalva, comitatul Torontal. Avis medicilor români!

Știre postală Direcțiunea postală publică concurs pentru ocuparea postului de magistrul postal în Cojocna. Cu acest post sînt împreunate următoarele emolumente: 150 fl. salariu, 40 fl. pausal de cancelarie, 21 fiorini de tînuare și un pausal de transport ce se va stabili ulterior. Dela concurenți se cere o cautiune de 100 fl. Petițiunile se se adreseze în decurs de 3 săptămîni direcțiunii postale în Cluj.

I-a apucat groaza! Duminecă trecută răspîndindu-se șvonul prin Arad, că tînerimea dela institutul de credit „Victoria” ar avî de gînd să demonstreze, n'a lipsit mult ca șovinistii să fie cuprinși de delirium tremens de spaimă. Numai după-ce armata a stat două zile consignată în casarma honvezilor, și-au mai venit în ori. Fricoșii mai sînt, dacă și de o mîna de oameni se tem!

Duel. Vinerea trecută s'a dat un duel cu pistolul în Cristurul-săcuiesc între deputatul dietal Dăniel Elek și vicecomitele comitatului Odorheiu Ugrou János. La prima puscătură Dăniel a săzut jos rînit de moarte. Glonțul adversarului seu i'a pătruns în piept. Starea rînitului e foarte disperată.

Dela Liga. Aflăm că la Corabia s'a înființat o nouă secțiune a Ligei culturale, care în o ședință a sa dela 29 Iulie s'a constituit, alegîndu-și următorul comitet: Președinte: Dr. St. Protopopescu. Vice-președinte: Oprea Iliescu, Nicolae M. Popescu Casar. Th. I. Dăbuleanu. Secretar: Mihail Georgescu. Membri în comitet: Florea Anastasiu, Ghiță Theodorescu.

În ziua de 25 a lunii trecute s'a dat un bal la baile dela Călimănești în folosul Ligei culturale. După-cum cetim în „*Voința Națională*”, grație binevoitorului concurs dat de d-nele din Călimănești și Rimnic-Velcea, acest bal a avut un succes foarte măgulitor atît în privința morală cît și materială.

Visita împăratului Wilhelm în Danemarca. Se anunță din Copenhaga, că împăratul Germaniei va face în vara asta o vizită de 24 de oare curții daneze. Visita va avî loc pe timpul petrecerii Țarului Rusiei în Danemarca.

Uciderea unei familii. În comuna Wollo (Olanda) s'a găsit o familie întregă, consistînd din șese persoane, omorâtă. Nici autorii, nici motivul groazniciei crime nu sînt cunoscuți.

Cestiuni școlare.

Adunarea generală

a „*Reuniunii învățătorilor români gr.-or.*” din districtul consistoriului eparchial oradan, ținută la 25 Iunie st. v. (7 Iulie n.) a. c. în biserica română gr.-or. din Oradea-mare.

Învocarea spiritului sfînt s'a săvîrșit de cătră părintele protopresbiter Toma Păcală și excelentul diacon dl Nicolau Diamandi, nepot

al nemuritorului Zsiga din Oradea-mare, precum și de către preoții S. Butiri și P. Sêrb. La adunare s'au prezentat 107 învătători, anume:

- a) din protopresbiteratul Orăzii-mari . 33
b) " " Pesteșului . 23
c) " " Tincei . 22
d) " " Beiușului . 13
e) " " Vașcoulii . 11 și
f) " " Beluului . 5

Oaspeți am putut saluta pe p. t. domni Athanasiu Marienescu, jude la tabla reg.; Toma Pacala, protopresbiter; N. Diamandi; Ioan Groza, asesor și referent consistorial; George Popa; Dr. Ioan Buna și Dr. Florian Duma, avocați etc.

Di președinte Nicolau Zigre, avocat, asesor și secretar consistorial, după ce invită pe notarul conferinței Avram Igna de a-și ocupa locul, prin un lung discurs, în care arată însemnătatea reuniunii noastre, arată în liniamente generale istoricul învățământului școlilor noastre, spune cât poate face un învățător demn de numele lui, cum soartea națiunii române este depusă în mâinile învățătorilor arată și argumentează cum pe învățător nimic nu-l poate scuza de a nu pute face progres, d. e. nici lipsa de cărți, mijloace și aparate de învățământ, nici împrejurarea că nu frecventează elevii școala, ori că nu corespunde școala, pentru-că zice: „nu corespunde școala și-ți lipsesc cărțile? Poftesc eși afară sub cer și cartea-ți stă deschisă — natura“. Astfel îndemnând pe toți la conlucrarea frățească, concordie și iubire, între aclamările de „Să trăiască“, deschide ședința.

Domnul președinte după acestea dă cuvântul membrului Elia Bochiș, care ceti raportul comitetului central despre activitatea sa din anul 1892/93 ș. c. pe care adunarea îl ia la cunoștință.

S'au censurat rapoartele singuratecelor despărțiminte, și pe lângă niște adausuri relativ la subșternerea lor, s'au luat la cunoștință. Ear' la propunerea membrului V. Strautz, adunarea își exprimă dorința, ca și domnii inspectori școlari să participe la conferințele cercuale.

Pentru censurarea raportului cassarului, adunarea exmte o comisie în persoanele V. Sala, I. Siladi și I. Costa, care d. a. au venit cu raport în acest merit.

Cu plăcere s'a luat act, că p. t. domni: Ath. Marienescu, jude la tabla regală și Dr. Ioan Buna, adv., solvind taxa aneasă, s'au făcut membri la reuniune, ear' domni Nicolau Diamandi și Dr. Florian Duma s'au insinuat de membri fondatori.

Fiind timpul înaintat, ședința se ridică la ora 1 p. m., ear' continuarea ei o anunță președintele pe oarele 3 1/2 p. m.

Redeschizându-se ședința, la ordinea zilei urmează raportul comisiunii censurătoare al cassarului, la ce raportorul V. Sala arată, că până la 30 Iunie a. c. a încurs bani gata 85 fl. 80 cr., ear' restul se urcă la 538 fl. Relativ la administrarea cassei vorbesc mai mulți, ear' adunarea concludde:

- a) libelul dela cassa de păstrare să se păstreze în casa vertheimiană a consistorului;
b) banii gata să se depună la institutul de credit și economii „Victoria“ în Arad.
c) cassarul să nu țină mai mult de 20 fl. la casă;
d) sinasul și controlorul, să pregătească un regulament de cassă;
e) să avizeze comitetul, ca să se îngrijească pentru încassarea taxelor;
f) să se recereze consistorul, ca până în 30 Decembrie a fiecărui an școl. să comunice conspectul tuturor învățătorilor din tract.

Raportul bibliotecarului se ia la cunoștință, se avizează însă comitetul ca să facă un regulament pentru manipularea bibliotecii. Preliminarul pe a. școl. 1893/94 se statorțește la 30 fl.

După acestea se cetesc disertațiunile insinuate la presidiu:

- a) Petru Sêrb, despre „cassele de păstrare școlare“, care se află de mare importanță și e foarte instructivă, drept ce la propunerea presidiului, adunarea hotărăște a tipări-o în mai multe sute de exemplare, pentru a pute prevedea pe fiecare învățător cu câte unul;
b) disertarea lui Ioan Costa: „Observări pedagogice la propunerea obiectelor de învățământ în școala populară, referitor la metod; și
c) „Educațiunea și mijloacele ei“, de Ludovic Ungur, fiind și acestea valoroase, s'au concretizat biuroului pentru a le publica.

În legătură cu acestea, s'a tras atențiunea învățătorilor asupra albinăritului, pomăritului, lucrului de mână precum și asupra cantului bisericono-național.

La propunerea presidiului, autenticarea protocolului s'a concretizat dnilor: T. Păcală, protopresb., N. Diamandi, Dr. Ioan Buna, Dr. Fl. Duma, Elia Bochiș, D. Sime și notarului.

Terminate fiind agendele avise adunării pe anul curent, domnul președinte Nicolau Zigre, mulțumește învățătorilor pentru concursul dat întru rezolvarea agendelor, încurajiază la lucru, cătră tot ce e bun și frumos pe învățători, declară apoi ședința de închisă.

Vicepreședintele dl P. Bogdan mulțumește în termeni călduroși domnului președinte pentru viul interes, maturitatea și dragostea cu care totdeauna ne sfătuiește și conduce, după ce conferența a erupt în urări de „să trăiască domnul președinte“. Învătătorii s'au depărtat.

Seara cină comună, la care au luat parte preoți, învățători, avocați și profesori. Igna.

VARIETĂȚI.

(Un senior feudal în Europa.) Proprietarul insulei normane Sereq, este singurul om care în lumea veche, se mai bucura încă de drepturi în adevăr feudale.

El a fost adus înaintea curții regale din Guernesey de către șeriful (procurorul) și de către contribuabilii din Sereq pentru-că a amenințat, la 15 Iulie, cu bătaia pe un locuitor al insulei și în ziua de 24 ale aceleiași luni și-n exprimat disprețul seu pentru tribunalul din Sereq.

Magistrații au judecat cu multă asprime pe nobilul și bogatul senior și l-au condamnat la o amendă de 120 de franci, sau o lună de închisoare.

E foarte probabil că puternicul gentilom va preferi mai bine să plătească cei 120 de franci decât să stea la umbră o lună de zile.

Posta redacțiunii.

Dlui I. P. în C. Ni-a sosit, dar' nu s'a putut încă publica din lipsă de spațiu.

Dlui P. B. în C. Ne învoim, trimite numai.

Mai multor domni, care ni-au trimis în timpul din urmă articoli și corespondențe, le adresăm din nou rugarea să ne se impacienteze, căci spațiul „Tribunei“ numai ajunge ca să le fă em tnt. ror și la moment pe voe. Întrucât este cu puțință vom publica pe rind tot ce credem de interes general.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Baia-mare, 16 August n. (Telegramă particulară a „Tribunei“.) Districtele protopopești de Someș și Adosada își exprimă indignațiunea și reprobă sêlbătăciile oradane comise față cu preabunul arhieru. Totodată se declară în toate solidari cu ținuta arhieru și-și exprimă iubirea, alipirea și admirarea față cu părintele lor.

Budapesta, 16 August n. Președintele de odinoară al Tablei reg. Carol Vajkay a murit.

Berlin, 16 August n. Principele Frideric Leopold va pleca la 30 August în Boemia, spre a se presenta Monarchului Austro-Ungariei în calitate de proprietar-șef al regimentului de husari ce i-s'a conferit și a lua parte la manevre în fruntea regimentului seu.

Paris, 16 August n. În contra realegerii lui Clémenceau s'a ridicat protest.

Londra, 16 August n. La ministerul de interne a sosit petițiune iscălită de 103.000 dame irlandeze, în care protestează la regina în contra înființării parlamentului în Dublin.

Prețul cărbunilor a crescut ear' enorm de trei zile încoace.

Belgrad, 16 August n. Foștii Miniștri liberali publică o declarațiune, în care dau expresiune convingerii lor, că Scupștina nu a procedat în mod imparțial, și de aceea ei vor continua apărarea numai înaintea tribunalului suprem.

Berlin. 16 August n. La trei lucrători poloni de aici s'a constat prin analiză bacteriologică holera. Din pricina aceasta s'au luat cele mai extinse măsuri de precauțiune.

Bibliografie.

A apărut: Arta de a trăi, de Stugau (August von Schmidt). Traducere liberă de Ieronim G. Barițiu. Preț 50 cr. sau 1 coroa. Brașov, tipografia A. Murășianu 1893.

Legea asupra învățământului primar, cu ventările rostite și amendamentele propuse în senat la proiectul guvernului de D. A. Sturdza și P. Poni, fosti miniștri ai instrucțiunii publice, senatori. București, 1893, lito-tipografia Carol Göbl, strada Doamnei 16.

A apărut: Darea de seamă asupra mersului societății pentru învățatura poporului român din București și școlilor ei normale și primare pe anul 1892/3. București, 1893, tipografia E. N. Minlescu.

A eșit de sub tipar în editura librăriei Sococ et Cia: Al. Vlăduț. Poesii. Edițiunea a 2-a. Preț 1 lei 250.

Un volum interesant de Anton Bacalbașa a apărut în librăria E. Graeve et Comp. din București cu titlul „Moș Teacă“.

A apărut: „Colecțiune de plante“ sau „Herbariu“, arangiat de I. Moșil, profesor la gimnasiul real din Slatina, merit pentru așezarea plantelor uscate, adunate de elevii școlilor secundare speciale sau de universități. Colecțiunea este însoțită de 340 etichete pentru plante, tipărite în limba română și latină precum și de o instrucțiune, în care se explică adunarea, uscarea și așezarea plantelor în herbariu etc. Prețul unui exemplar 2 lei 80 b., cu coperte în colorii 4 lei.

Se află de vânzare la librăria societății „Încurajarea comerțului român“ în Slatina.

Extrase din fol bisericesci și școlastice.

Posturi vacante:

— Un post de învățător în comuna Căcova, protopresbiteratul Săliștei (archidiecea). Emolumentele împreunate cu acest post sânt: salar anual de 330 fl., cuartir în edificiul școlii, trei stângini de lemne, folsirea grădini școlare.

Petițiunile să se substearnă până în 31 August v. oficiului protopresbiterat gr-or. în Săliște.

— În protopresbiteratul Orăștiei (archidiecea) posturile de învățători în comunele următoare:

Orăștie, un post de învățătoreasă cu salar de 300 fl., adaus personal de 60 fl., cuartir în edificiul școlii și 2 stângini de lemne sau 60 fl. în bani.

Jibot (Alkenyér), al 2-lea post de învățător cu salar de 300 fl. și cuartir liber.

Vaideiu, al 2-lea post de învățător cu salar de 300 fl., bani de cuartir 10 fl. și 3 stângini de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ.

Petițiunile să se substearnă până în 31 August v. oficiului protopresbiterat gr-or. în Orăștie.

Oălindarul zilei.

5/ 7 August 1893.

Iulian: Muc. Eusignio
Gregorian: Bertram
Soarele: răsare 4.48 apune 7.13

Buletin meteorologic.

Sibiui, 16 August n. 10 oare dimineața.

Table with 4 columns: Presiunea atmosferică în mm., Temperatura după Celsius, Maximal și minimal de temperatură, Direcția și vântului.

Din țeară 12 August n. 8 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiun. atmosfer. în mm., Temperatura Celsius, Vântul direcția și vîntul.

Sosiți în Sibiui.

La 16 August n.

Hotel „Neurhrer“. Draser, hotelier, din Mediaș. I. Vikel, profesor, din Ibișfalău. P. Czobel, director, din Gherla. M. Kabakovics, căpitan, din Alba-Iulia. Moșcu cu familia, farmacist, din Craiova. I. Deixner, comerciant, din Budapesta. Spitzer, comerciant din Agram. Berko, comerciant, din Făgăraș. M. Steiner, comerciant, din Kocskemét.

Hotel „Măruș“. A. Bacu, comptabil, din București. Dr. Petro, cu familia din București. A. Mișuțiu. Vîntuș, protopop, din Brașov. D-na Etel cu familia din Râmnic. A. Hamaing, comerciant din Budapesta.

Economie.

Situațiunea financiară în săptămâna trecută. Cetim în „Curierul Financiar“, de Duminecă:

Bursele străine, în săptămâna aceasta, au prezentat cursuri slabe, afară de valorile franceze, care sînt în urcare. Renta franceză 3% a cotat 99.02.

Renta ungară și renta italiană urmează cursul de scădere. În Italia, pentru a înlesni schimbul care a devenit atât de greu de efectuat, contele San Severino, senator și președinte al consiliului de administrație a băncii populare din Milan, a bătut moneta divizionară cu efigia sa și-a împărțit-o lucrătorilor de pe proprietățile sale, pecând tesaurul de 30,000.000 bucăți de bronz a 10 și 5 centime și va emite 30,000.000 bilete de câte 1 franc.

Pe piața Berlinului rubla a scăzut la 210 1/2. Continuarea negociațiilor pentru aplanarea răsbiului de tarife dintre Germania și Rusia sînt fixate pentru ziua de 1 Octomvrie stil nou.

Pe piața noastră afacerile persist în a fi puțin numeroase, totuși tendența se menține bună. Limpezirea situațiunii noastre politice atât interne, cât și externe ne îndreptățește a crede că peste puține zile, când lumea financiară și comercială își va sfîrși stagiunea de viligiatură reluându-și vieța normală și când exportul cerealelor își va arăta efectele aducînd contingentul seu anual de aur, vom pute să înregistrăm o mișcare însemnată în afaceri și prin urmare și o oarecare urcare bine meritat a fondurilor noastre de stat.

Bursa a cotat aceleași cursuri cu o mică variațiune de cele din săptămâna trecută. Renta perpetuă 5% 100; 5% amortisabil 96; 4% amortisabil 81; comptant. Obligațiunile de stat 6% rural 101; obligațiile orașului București 5% convertite 91 1/2; 5% din 1890 9.

Dintre acțiuni au cotat în bursă: Băncile-Naționale 1601; Dacia-România 439 1/2; Construcțiunile 148.

În devise am avut: Cek: Londra, 25.40; Paris, 100.35; Viena, 2.02 1/2; Germania, 123.95; Berlin, 124.25 — 123.95; Belgia, 100.10; 3 luni: Londra, 25.17 1/2; Paris, 99.60; Viena, 2.01 1/2; Germania, 122.65; Berlin, 122.70; Anvers, 99.40; Belgia, 99.45.

Exploatarea drumurilor de fer în România. „Cur. Fin.“ anunță: Dnii Olănescu, ministrul lucrărilor publice și G. Duca, lecrează la un proiect de lege relativ la reorganizarea administrațiunii însărcinată cu exploatarea drumurilor de fer. Acest proiect va fi supus, la toamnă, corpurilor legiuitoare.

Uniunea monetară latină. Se asigură că guvernul italian a cerut s'atelor uniunii latine ca caselle lor publice să încezeze a mai primi monedă divizionară italiană, pentru a micșora pe cât e posibil, intensitatea crizei monetare care, în puțin timp, a ridicat schimbul la mai mult de 8%.

Prețul mărfurilor

Plaja din Mediaș, 13 August n. Grâu frumos hectolitru fl. 5.50 până fl. 5.75, grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 5.—, sêcară fl. 3.50 până fl. 4.—, cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.75, ovês fl. 1.90 până fl. 2.—, orz fl. — până —, sêmînță de cânepă fl. 3.25 până fl. 3.75, sêmînță de in fl. — până fl. —, fasole fl. 3.25 până fl. 3.5, mazêre fl. 5.— până fl. 5.25, linte a. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.—, mălaiu fl. — până fl. —, sêu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 24.—, luminări turnate de șeu fl. 33.— dăna fl. 40, unsoare de porc fl. 58 până 60, slănină fl. 48.— până fl. 49, cânepa fl. 30.— până fl. 33.— rîn fl. 1.80 până fl. 2.—, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 57.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 44 până 48 cr., carne de vițel 10 cr. până 52 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de miel fl. 86.— până —, ouă 6 cu cr. 10

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 13 August n. s'au notat: ungurești bêtărni grei 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., ungurești grei tineri 52.— cr. până 52 1/2 cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țărănească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoră 47.— cr. până 48.— cr., românești de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sêr bești grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito ușori 47.— până cr. 48.— cr.

Dr. I. T. MERA, medic român în [1249] 12— KARLSBAD Marktplatz „Tempel“.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 12 August n. 1893.

Table with 4 columns: Sămînțe, Călitatea pe Hect., Prețul per 100 chilogr. dela și pînă.

Table with 4 columns: Sămînțe, vechi ori noue, Solul, Călitatea pe Hect., Prețul per 100 chilogr. dela și pînă.

Table with 4 columns: Mărfi pe termen, Grâu, Cucuruz, Ovês, de toamnă, de primăv., Aug.-Sept., Maiu-Iun, de toamnă, de primăv., Bani per 100 chilogr., Mărfi per 100 chilogr.

Table with 3 columns: Produse diverse, Solul, Cursul dela și pînă.

Cursul pieței din Sibiui.

Table with 4 columns: Hartie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Ruble rusești, Camp, 9.74, 10.08, 10.10, 1.29, vînd, 9.80, 11.15, 10.18, 1.81.

Bursa de Budapesta.

Table with 4 columns: Renta de aur, hărtie, Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune), Bonuri rurale ung., Obligățiunile desp. regalilor, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Renta de hărtie austriacă, de argint austriacă, de aur austriacă, Losuile austriace din 1890, Acțiunile băncii austro-ungare, de credit ung., austr., Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina“, Argintul, Galbeni împărătești, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livers sterlingi.

Bursa de Viena.

Table with 4 columns: Renta de aur, hărtie, Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune), Bonuri rurale ung., Obligățiunile desp. regalilor, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Renta de hărtie austriacă, de argint austriacă, de aur austriacă, Losuri pentru austr. din 1890, Acțiunile băncii austro-ungare, de credit ung., austr., Argintul, Galbeni împărătești, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livers sterlingi.

Bursa de București.

Table with 4 columns: Din — — — 4 oare p. m, Casa, Ultim, Renta rom. per 1875 5%, Renta română amort. 5%, Oblig. de stat. C. P. R. 6%, Renta rom. (Rur. conv.) 6%, Împrumutul municipal 5%, Scrisuri func. rurale 5%, Scrisuri func. rurale 7%, Idem urbane 7%, Banca „Dacia“ (500 lei vîrs. intr.), Soc. Dacia-Rom. (250 lei vîrs), Soc. de Asig. Nat. (200 lei vîrs.), Soc. rom. de reasig., Soc. r. de cou (250 lei vîrs.), Oblig. Cassel Pensunilor, Agio, Schim, Londra 3 luni, Berlin 3 luni, Paris 3 luni, Viena, Agio.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

Nr. 91—1893.

[1919] 1—3

Publicațiune.

De arădat un izlaz minunat, cu multă apă, întindere de 700—800 jugere catastrale, în timp dela toamna anului 1893 până la primăvara anului 1894.

Doritorii să se adreseze până la 3 Septembrie a. c. la

Presbiterul bisericii evang. de conf. ang. Noul-săsesc, 13 August 1893.

Culegători tipografi

care cunosc cele trei limbi ale țerii află imediat condițiune.

Direcțiunea Tipografiei arhidiececane. SIBIU, str. Măcelarilor Nr. 45.

Onor. culegători-tipografi

sunt rugați a nu primi condițiune în tipografia arhidiececană, deoarece-țe subscriși am sistat lucrul din cauza insultelor nemenoase cu care am fost tractați în sus numita tipografie.

Facem apel deci la colegialitate tuturor colegilor tipografi și-i rugăm să respingă o astfel de condițiune.

Culegătorii tip. arhidiececane.

Un tiner român,

care a absolvat 6 clase gimnastice cu succes bun și cunoaște limba maghiară, află aplicare ca practicant în farmacia lui Dumitru Banciu în Seliște.

[1910] 2—3

Institutul Tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Piporuș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărăniul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstem de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Némcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărătnic. Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârcitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nusciu-împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Prințesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacal bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma învinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de L. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.
O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-țe cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrieu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vice arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1893.

Table with multiple columns and rows showing train schedules between various stations like Budapest, Sibiu, and Brașov. Includes train numbers, departure times, and arrival times.